

Jazyková poradna

české rady,
e pomoci

vaná slova: být, nebo bít?

sloves odvozených od výrazů
se lze opřít o přítomné tvary:
mobil – dobít mobil, dobude / do-
ěsto – dobýt město, nabije puš-
abit pušku, nabude dojem – nabýt
, ale přijel nabýt (= plný) dojmy.

Akademie věd
České republiky

Interpunkce

Před spojkou a píšeme čárku, pokud je
užita v jiném významu než slučovací.
Viděl to, a nepomohl. Pršelo, a proto
se vrátili; pokud po ní začíná věta
Odběhl, a když přišel, bylo zamě-
kud před ní končí vedlejší věta
za dopis, který jste nám posl-
na setkání. Před spojkou n-
ku, uvozuje-li celou větu
než jsme čekali. Čárku
výrazy případně, even-

věda 18

kolem
nás

pro všední
den

Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR, v. v. i., (ÚJČ) se zabývá výzkumem českého jazyka v jeho nejrozličnějších aspektech – zkoumá češtinu současnou i historickou, spisovnou i nespisovnou, psanou i mluvenou. Péči ÚJČ vznikají základní příručky o českém jazyce pro nejširší obec uživatelů (pravopisná pravidla, slovníky, mluvnice a populárně-vědecká literatura) i odborné publikace knižní a časopisecké. Velké množství informací o češtině je umístěno také na internetových stránkách ústavu. Důležitou složkou činnosti ústavu je spolupráce s Českým rozhlasem, Českou televizí a Českou tiskovou kancelář, spolupráce s řadou deníků a periodik a přednášky pro laickou i odbornou veřejnost.

Základním úkolem **onomastického oddělení**, které se zabývá výzkumem vlastních jmen, je vytvoření přehledu a výkladu pomístních jmen v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Pomístní jména (na rozdíl od jmen místních, tj. jmen měst a vesnic) jsou jména kopců a údolí, řek a potoků, polí a luk a dalších krajinných útvarů. Výsledky zpracování rozsáhlého základního materiálu, sesbíraného v druhé polovině 20. století, jsou představovány ve dvou slovnících, a to jednak v sešitové podobě *Slovníku pomístních jmen v Čechách*, dnes prezentované na internetu (mam2.ujc.cas.cz/onomast-pj), jednak v elektronickém *Slovníku pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku* (spjms.ujc.cas.cz). Pozornost je věnována i výzkumu jmen osob. Kromě toho má ústav pravomoc vystavovat znalecké posudky v oboru ověřování podob jmen a příjmení z hlediska zákonných ustanovení usměrňujících zápis jmen do osobních dokladů.

Výzkum v oblasti **dialektologie** se systematicky zabývá nespisovnými útvary českého národního jazyka. Vedle problematiky tradičních dialektů se zkoumá i každodenní běžná mluva, a to i v oblastech s různou mírou migrace obyvatelstva, tj. ve městech a v pohraničí. Nejvýznamnějším výsledkem této práce je šestidílný *Český jazykový atlas*, jenž je nyní převáděn i do elektronické podoby (cja.ujc.cas.cz). Současný výzkum se soustřeďuje na lexikální zásobu nářečí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v propriální i apelativní sféře. Cílem práce je vytvořit celonárodní nářeční slovník. Dialektologové se rovněž účastní prací na mezinárodních úkolech *Evropský jazykový atlas* a *Slovanský jazykový atlas*.

Etymologická práce ústavu je zaměřena na všestranný historikosrovnávací výzkum slovanského lexika od nejstarších období po rozpadu indoevropského jazykového společenství přes fázi formování jednotlivých slovanských jazyků až po jejich současný stav; zvláštní důraz je přitom kladen na staroslověňštinu a češtinu. Hlavním úkolem je tvorba *Etymologického slovníku jazyka staroslověnského*, zatím jediného slovníku na světě, který vysvětluje původ slovní zásoby tohoto nejstaršího slovanského spisovného jazyka.

Výzkum české gramatiky je soustředěn na zkoumání a popis tvarosloví a syntaxe. Empirickým podkladem práce jsou elektronické soubory reálných textů, tzv. jazykové korpusy, z nichž je čerpán materiál pro vytvářené databáze gramatických jevů. Dlouhodobým cílem práce je vytvoření *Velké akademické gramatiky spisovné češtiny*.

Úvod

K významným činnostem Ústavu pro jazyk český AV ČR (ÚJČ) patří již od jeho vzniku nejen studium teoretických otázek normy a kodifikace, ale i jazykové poradenství, vzdělávání, výchova a praktická péče o jazykovou kulturu. Jazyková poradna, jejíž provoz zajišťuje oddělení jazykové kultury, je jediným bohemistickým pracovištěm v České republice, které poskytuje soustavné jazykové poradenství a jazykové expertizy nejrozličnějším uživatelům českého jazyka. O radu může prostřednictvím internetových stránek nebo telefonické linky požádat každý. Dotazy veřejnosti jsou cenným zdrojem informací jak při vědecké práci, tak při aplikaci poznatků do praxe. Z těchto dotazů získávají pracovníci jazykové poradny důležité informace o vyjadřovacích potřebách uživatelů češtiny. V následujících kapitolách uvedeme pár dat z historie jazykové poradny a budeme se zabývat proměnami jazykového poradenství na počátku třetího tisíciletí.

Na začátku byla *Naše řeč*

Jazyková poradna byla zřízena na základě žádosti Miloše Weingarta, Jána Stanislava a Jiřího Hallera zaslané 21. března 1936 III. třídě České akademie věd a umění. Celý název poradny tehdy zněl *Jazyková poradna Společnosti pro slovanský jazykozpyt a Naši řeči* a jejím posláním mělo být dle textu formulovaného v žádosti „napomáhati zvýšení jazykové kultury“. Časopis *Naše řeč* byl založen v prosinci 1916 a nesl příznačný podtitul: *Listy pro vzdělání a tříbení jazyka českého*. Už od počátku existence časopisu odpovídala jeho redakce na jazykové dotazy v pravidelných rubrikách *Hovorna* a *Drobnosti* a dodnes jsou některé z dotazů otiskovány i s odpovědí v pravidelné rubrice *Z dopisů jazykové poradně*.

Provoz poradny, ba ani úzké propojení s časopisem *Naše řeč* se v průběhu času nikterak nezměnily. Zřízením oficiální jazykové poradny v roce 1936 se ještě více prohloubil živý kontakt redakce časopisu s čtenáři a zvýšil se i celkový zájem veřejnosti o takovou službu. Jazykové dotazy čtenářů předválečné doby byly stejně jako dnes motivovány konkrétními problémy a potřebami jazykové praxe. Jako pravidelná telefonická a dopisová služba pro veřejnost začala fungovat jazyková poradna zřízená při akademickém Ústavu pro jazyk český v roce 1946 (brněnská pobočka v roce 1952). O pestrosti dotazů, na něž jazyková poradna v průběhu desetiletí odpovídala, svědčí mimo jiné elektronický archiv časopisu *Naše řeč*, který byl v roce 2010 digitalizován a je postupně zpřístupňován na internetových stránkách <http://nase-rec.ujc.cas.cz>.

Radíme, vysvětlujeme, doporučujeme

Pracovníci jazykové poradny se nadále snaží tazatelům poradit, jak nějaké slovo napsat, vyslovit, skládat nebo časovat, co znamená, jaký je jeho původ, zda je jeho užití vhodné v určitém kontextu, zda jsou věta či souvětí patřičně konstruovány, stylizovány apod. Důležité je nejen to, že tazatel má nějaký jazykový problém a něco neví, ale především to, že svůj problém dokáže odhalit, popsat, nechat si poradit a doporučeným řešením se pak i řídit. Činnost jazykové poradny lze tak

nepochybně zařadit do oblasti jazykového managementu. Nikoli nevýznamný je také fakt, že polovinu tazatelů jazykové poradny tvoří profesionální jazykoví uživatelé – jejich dotazy souvisejí s jejich rolí ve veřejné komunikační oblasti – např. učitelé, redaktori, korektori, pisatelé úřední a obchodní korespondence.

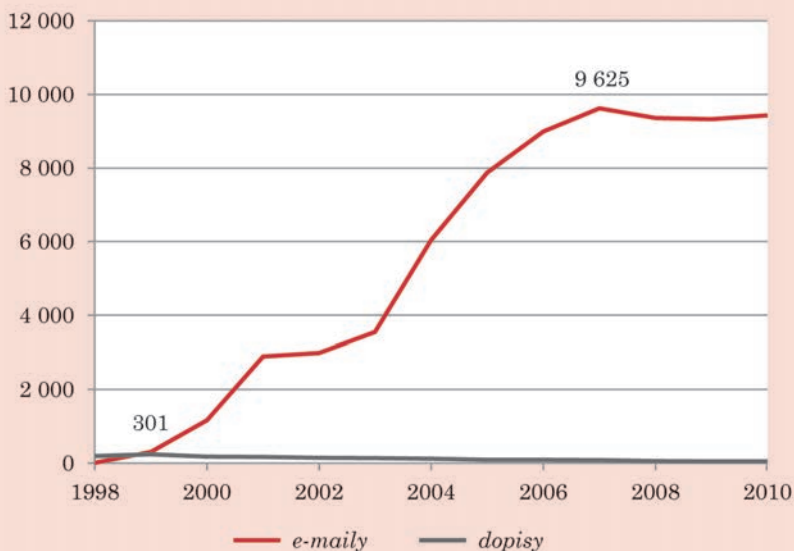
Nutno zdůraznit, že i když je poradna jakožto jazykově výchovná instituce vnímána jako akademická autorita a mnoho zástupců veřejnosti od ní očekává činnost preskriptivní, její činnost je – jak již vyplývá z jejího názvu – poradní. Jazykovědci radí, doporučují, vysvětlují, zdůvodňují, vedou s tazateli dialog a očekávají, že uživatelé češtiny jejich rady přijmou. Nemohou jim však nějaké jazykové chování nařizovat, či naopak zakazovat. I když jsou některé publikace z dílny ÚJČ veřejností považovány za oficiální a závazné (například *Pravidla českého pravopisu*, *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*, *Akademická příručka českého jazyka*), nejde o závaznost, a tedy ani vymahatelnost v právním slova smyslu. Nedodržení jazykové kodifikace může být institucionálně sankcionováno pouze ve školní praxi, např. špatnou známkou. Pro ostatní uživatele mají kodifikační příručky status doporučující a nelze nikoho nutit, aby ve veřejné, oficiální komunikaci mluvil výhradně spisovně, přestože by to bylo v dané situaci náležité. Porušení komunikačních norem v takovém případě však může snížit společenskou prestiž mluvčího.

Rozsah poradenské činnosti se ovšem nezaměřuje výhradně na oblast jedné variety jazyka (spisovné, standardní češtiny), ale pokrývá také široké pásmo jazykových jevů, které nelze jednoduše hodnotit jako „správné, spisovné“, či nikoli, ale spíše „v daném kontextu vhodné, náležité, přijatelné, obvyklé, očekávané“, či nikoli. Hranice toho, co je spisovné a nespisovné, správné a chybné, co je v jazyce ještě tabu a co už je společensky únosné, se s postupným uvolňováním společenských norem posouvá a mnohdy i stírá. Postmoderní rozměňování, relativizace a liberalizace norem se odráží ve všech jazykových rovinách: gramatice, pravopisu, výslovnosti a nejpatrněji snad v rovině lexikální a stylové (užívání obecné češtiny, slangových a profesních výrazů, termínů, anglicismů a módních výrazů). V takové nestabilní a proměnlivé jazykové situaci musí čeština nejen „vyrovnávat“ své vnitřní napětí, ale je navíc vystavena i vnějším vlivům: její mluvčí nejsou v izolaci, vstupují do kontaktu s jinými společenstvími a jejich jazyky.

Dotazy veřejnosti jsou cenným zdrojem informací o jazykovém úzu. Jejich prostřednictvím se lingvisté každý den dozvídají, co uživatele zajímá, co je v centru jejich pozornosti a co naopak zůstává na okraji jejich zájmu, které jazykové jevy uživateli působí potíže, čím si nejsou jisti, jaké změny v jazyce se v jejich dotazech bezprostředně projevují atd. Zároveň s tím mohou zaznamenávat dlouhodobé, přetrvávající, opakující se jazykové neznalosti mluvčích a pisatelů, odhalovat nedostatky jazykové preskripce, popř. i její disparátnost a zastarávání, a identifikovat jazykové problémy plynoucí z mnohotvárnosti komunikačních situací. Jazykovými problémy v tomto smyslu nejsou míněny pouze problémy jazykové kompetence individuálních mluvčích, ale i problémy užívání jazyka ve společenské komunikaci.

Tím, že jazyková kodifikace v České republice nemá charakter právního předpisu, nejsou čeští mluvčí podrobeni žádným sankčním opatřením, která by měla důraznější dopad na jejich jazykové chování. Proti myšlence, že jazykový zákon by snad mohl variabilitu jazykových norem usměrnit a jazyk jako celek stabilizovat, stojí velká pochybnost, zda by takové opatření bylo ku prospěchu samotného

Na co se nás často ptáte (2002)

*Počet zodpovězených e-mailů a dopisů jazykovou poradnou ÚJČ
v letech 1998–2010*

	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010
<i>e-mailů</i>	8	1 166	2 988	6 043	8 994	9 359	9 431
<i>dopisů</i>	196	179	149	125	90	61	53

Počet zodpovězených e-mailů a dopisů z adresy poradna@ujc.cas.cz

Připojením ÚJČ k internetu v roce 1998 se poradenská činnost obohatila o další formu, a to o zodpovídání dotazů zasílaných elektronicky. Nová forma poradenské činnosti s sebou přinesla radikální nárůst počtu tazatelů – se stoupajícím počtem uživatelů internetu rostl i počet uživatelů obracejících se na jazykovou poradnu prostřednictvím e-mailové adresy poradna@ujc.cas.cz. V letech 1998–2010 odpovíděla jazyková poradna na více než 71 500 dotazů položených elektronickou poštou (z celkového počtu 73 000 písemných dotazů, srovnatelný byl počet žádostí o jazykovou radu podaných telefonicky). Některé dopisy a e-maily obsahovaly i několik jazykových dotazů. E-mailové žádosti s více než deseti dotazy nebyly ojedinělé; přicházely často od profesionálních uživatelů češtiny, redaktorů a korektorů, kteří své dotazy shromažďovali do obsáhlých e-mailů.

Nejzajímavější dotazy byly v průběhu let 2006–2010 ve své autentické podobě i s odpovědí zveřejňovány na internetových stránkách jazykové poradny v rubrice *Dotaz týdne*. Přestože byl v roce 2011 provoz e-mailové jazykové poradny z kapacitních důvodů zrušen, tazatelé mohou nadále žádat o jazykovou radu na

speciální telefonní lince, jejíž provozní doba byla rozšířena. Tímto způsobem je denně zodpovězeno na šedesát i více jazykových dotazů. Vyhotovení písemných odpovědí, posudků a expertiz bylo k 1. 1. 2011 zpoplatněno.

Jsme v češtině doma?

Z bohatého materiálu jazykových dotazů vznikla publikace *Jsme v češtině doma?*, kterou v roce 2012 vydalo nakladatelství Academia. Čtenářům byla představena atraktivní a stále aktuální témata, která přineslo pět let (tedy 261 týdnů) čilé korespondence jazykové poradny s tazateli. Do knižního výběru byly doplněny i některé dotazy z rubriky *Z dopisů jazykové poradně*, jež byly v posledních letech otištěny v časopise *Naše řeč*. Knížka vysvětluje přitažlivou a srozumitelnou formou, co například znamenají slova *kokino*, *hujer*, *minela*, *outěžek*, *mrcasit se*, odkud se vzaly výrazy *moldánky*, *prdeláčka*, *syčák*, *starý paprika*, jaký je původ rčení *foukat jak na vidrholci*, *mít řeči čtyřiapadesát*, proč se žena *vdává*, ale muž *žení*, jak se jazykovědci dívají na slova *hostka*, *lidryně*, *mážoret*, jak doporučují skloňovat slova *boss*, *kynkažu*, jakého rodu je *Pluto*, *patogen*, *tsunami*, zda psát *imbus*, nebo *inbus* atd.

Internetová jazyková příručka - <http://prirucka.ujc.cas.cz>

Přestože tazatelé webové stránky poradny hojně navštěvovali a kladně hodnotili, tyto rubriky zdaleka nedokázaly poskytnout odpovědi na všechny jejich dotazy.

Publikace *J sme v češtině doma?* (2012) se dočkala velkého mediálního ohlasu

JSME V ČEŠTINĚ DOMA?

Markéta Pravdová (ed.)

Za 70 rokov e-mailových dotazov adresa
 700 jazykové poradné Ústavu pro jazyk
 český AV ČR předkládá každému výběr
 těch nejzávažnějších a stále aktuálních
 otázek. Některé z nich se staly „dotazem
 týdne“ a byly v průběhu let 2006–2010
 zveřejněny na internetových stránkách
 jazykové poradny. Z bohatého materiálu
 vznikla publikace, její přírůtkou je
 a srozumitelnou formou seznámí čtená-
 ře na příklad z textu, co znamenají slova
 kokino, hujer, mímela, outěžek, mrcasit se,
 odkud se vzly vzlyz maldýnký,
 předečká, syčák, stýpá paprika, jaký je
 původ řekni foukat jak na vidrohlí, mít
 pítčtýchypaděná, proč se žena zdává,
 ale muž žení, jak se jazykovéřníci divají
 na slova, jak se vyjadřují, mstovně, jak
 skloňoval slova bož, kynkažko, jakého
 rodu je Pluton, žatá psát imbus
 nebo inbus atd. Knížka je určena věm,
 jimž čeština na začátku třetího tisíciletí
 není lhostná.

lingvistiká^[ˈlɪŋvɪs,tɪka]

academia

LAPKINT KULTURY

LITERATURA

15. listopadu 2012

Nová KNIHA o ČESTNÉ vysvětluje, odkud se vzaly moldávky, kokino a hájer

Jak se ohýbá bažka?

Nemoudrý mladík odhaluje článek o hájích, je hubička a moudrý mladík odhaluje, že hájci jsou vespolek hubičky. První

druhák

podobnost kuchaře je v tomto románu jenom náhodou a nepodstatnou věcí. Zdejší kuchař je vskutkem kuchařem, jenž se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně personifikace příběhu.

kuchařka je vtipná, tak i způsobilá, že se sálveci i vrací. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

denodenně

způsob přebývání kuchaře a kuchařky je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

moldávky

v kuchaře. Ne je to vlastně kuchařka? Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

bulvik

bulvik je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

minela

první je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

hrát tužku

hrát tužku je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

mrcasit se

mrcasit se je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

sakumprdm

sakumprdm je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

kokino

kokino je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

VRBNAKOV

VRBNAKOV je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

HAJER

HAJER je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

VIDRHOLEC

VIDRHOLEC je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

BUZIKAZN

BUZIKAZN je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

VIDRHOLEC

VIDRHOLEC je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

BUZIKAZN

BUZIKAZN je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

VIDRHOLEC

VIDRHOLEC je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

estonština přepočítá, jaké množství kuchaře je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

estonština přepočítá, jaké množství kuchaře je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

estonština přepočítá, jaké množství kuchaře je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

estonština přepočítá, jaké množství kuchaře je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

estonština přepočítá, jaké množství kuchaře je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

estonština přepočítá, jaké množství kuchaře je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

estonština přepočítá, jaké množství kuchaře je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

estonština přepočítá, jaké množství kuchaře je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

estonština přepočítá, jaké množství kuchaře je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

estonština přepočítá, jaké množství kuchaře je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

estonština přepočítá, jaké množství kuchaře je vskutkem vskutkem. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu. Je to vlastně kuchařka, která se vztahuje ke všemu, co se děje v tomto příběhu.

Neustále stoupající zájem o poradenské služby a stále důrazněji vyslovované požadavky odborné i laické veřejnosti, aby si uživatelé mohli vyhledávat informace o jazyce kdykoli sami, a to co nejsnazším a nejrychlejším způsobem, vedly k myšlence vyvinout sofistikovanější nástroj jazykového poradenství. Tím se měla stát komplexní internetová příručka českého jazyka.

Práce na takové příručce byly započaty v roce 2004 ve spolupráci s Fakultou informatiky MU Brno za podpory grantového projektu *Jazyková poradna na internetu*. Záměrem projektu bylo využít internetové sítě jakožto prostředku bezkontaktního předávání nejrůznějších informací, tedy i jazykových, a vytvořit první akademickou elektronickou příručku jako zdroj poznání a popisu současného jazyka – s důrazem na vývojové tendence, stav kodifikace a variantnost jazykových prostředků v závislosti na komunikační situaci – a zároveň jako nový, efektivnější způsob komunikace lingvistů s veřejností.

Z předání medaile MŠMT
1. stupně ministrem Ondřejem
Liškou; zleva: Ludmila Uhlířová,
Markéta Pravdová (ÚJČ),
Karel Pala (FI MU), Karel Oliva
a Ivana Svobodová (ÚJČ)
foto Gabriela Adámková,
Akademický bulletin

V březnu 2008 byla uživatelům na internetové adrese <http://prirucka.ujc.cas.cz> zpřístupněna výkladová část příručky, která poskytuje obecné poučení o jevech, na něž se tazatelé jazykové poradny ptají opakovaně. Výhodiskem pro jednotlivé výklady v příručce byla *Pravidla českého pravopisu* a současné mluvnice. Na rozdíl od nich jsou některé výklady v příručce podrobnější, ucelenější a zpřesňující, například v oblasti psaní velkých písmen, interpunkce, shody přísudku s podmětem, skloňování osobních, zeměpisných a firemních jmen. Kromě podrobného poučení o pravopisu obsahuje příručka informace o morfeematice, tvarosloví, slovtvorbě, vybraných syntaktických jevech a také kapitoly o formální úpravě písemností a jazykové etiketě. Některé informace byly čerpány ze speciálních jazykových příruček, z odborných časopiseckých studií, z českých technických norem i z databáze jazykové poradny. Ve výkladech se uvádějí i rozpory v údajích, které jednotlivé (kodifikační) příručky přinášejí, nebo rozdíly mezi kodifikací a spisovným územ. V takových případech je připojen hodnotící komentář a řešení, které jazyková poradna doporučuje (velice často na základě analýzy dat získaných v Českém národním korpusu).

Příručka se dále soustřeďuje na výklady jevů, jež byly doposud v ostatních dostupných příručkách opomíjeny nebo nedostatečně vyloženy, například jak psát domácí podoby rodných jmen jako *Luki*, *Kláři*, *Šárinka*, podoby příjmení označujících rodinu jako celek, podoby přivlastňovacích přídavných jmen odvozených od jmen typu *Mary*, *Betty* či tvary 5. pádu osobních jmen u všech skloňovacích typů. Příručka se rovněž zabývá tematikou, která není čistě jazyková, a proto se o ní ostatní lingvistické příručky zmiňují jen okrajově a kuse, ale na niž přicházejí dotazy velmi často. Tou je úprava písemností. Právě s formálními jevy, jako je psaní kalendářních dat, časových údajů, peněžních částek, adres atd., se mnozí setkávají až v praxi, např. při psaní bakalářských, diplomových a doktorských prací, odborných posudků a zpráv, obchodních a úředních dokumentů, ale i soukromých dopisů.

V lednu 2009 byla zveřejněna slovníková databáze o rozsahu 61 658 hesel, jež jsou opatřena informacemi o pravopisu, morfologii, dělení slov; výběrově jsou u hesel uváděny také příklady užití, výslovnost a rekce. Po prvních zkušenostech s testovacím provozem *Internetové jazykové příručky* se její podoba ustálila a významná část dotazů, která přicházela do jazykové poradny e-mailem, tak mohla být přeměrována na bezplatné stránky internetové příručky. Na e-mailovou adresu poradna@ujc.cas.cz mohou klienti jazykové poradny psát i nadále, pokud mají nějaký podnět či připomínku ke zpracování konkrétních hesel nebo výkladů o jazykových jevech v příručce. Díky těmto podnětům lze poradenské stránky neustále zdokonalovat.

V dubnu 2009 byla *Internetová jazyková příručka* oceněna medailí MŠMT 1. stupně „za zlepšování podmínek pro výuku mateřského jazyka na všech typech škol“. *Internetová jazyková příručka* se stala nejen nástrojem využitelným při výuce českého jazyka, ale i účinným e-learningovým nástrojem pro širokou veřejnost. Vytvoření anglické verze rozhraní umožnilo lepší orientaci v příručce i těm tazatelům, kteří nemluví česky, ale potřebují informace o češtině (např. zahraničním studentům).

O úspěchu a potřebnosti *Internetové jazykové příručky* svědčí především velice pozitivní reakce uživatelů tohoto webového portálu a jeho návštěvnost. Za prvních šest let svého provozu (2009–2014) příručka zaznamenala přes 45 milionů uživatelských přístupů (kliknutí) z více než 1,5 milionu uživatelských adres a stala se dosud nejnavštěvovanější webovou stránkou Akademie věd ČR. V roce 2014 průměrný denní

počet přesáhl 31 000 přístupů (a ve dnech školní docházky byla průměrná denní návštěvnost 39 000 přístupů). V anketě Křišťálová lupa 2014, která oceňuje nejoblíbenější a nejzajímavější projekty a služby na českém internetu, získala příručka díky hlasování internetové veřejnosti druhé místo v kategorii veřejně prospěšná služba.

Pozoruhodné jsou údaje o tom, jak veřejnost *Internetovou jazykovou příručku* používá a co v ní hledá nejčastěji. Poměr vstupů do slovníkové vs. výkladové části je 2 : 1, což znamená, že dvě třetiny dotazů jsou kladeny na konkrétní výrazy slovní zásoby, třetina dotazů je směřována na výklady obecné povahy. Z hlediska teorie jazykové kultury je to nepochybně zajímavé a povzbudivé zjištění: uživatelé mají zájem nejen o konkrétní hesla ve slovníkové části, ale i o poučení teoretického rázu ve složce výkladové.

Ve slovníkové části *Internetové jazykové příručky* byly dosud nejvíce vyhledávány výrazy *jenž, jež, den, práce, datum, já, ona, on, mě a být*. V průběhu času se tento pomyslný žebříček nijak zvlášť nemění, v první desíce nejčastějších dotazů se někdy objevuje i sloveso *zapomněl*. Jedinou výjimku tvořil relativně krátký časový úsek po počátečním zveřejnění příručky, kdy se v první stovce nejčastějších dotazů objevovalo velké množství vulgárních slov.

První desítku nejčastěji vyhledávaných obecných poučení, k nimž uživatelé přistupují výběrem přímo ze seznamu výkladů na úvodní stránce *Internetové jazykové příručky*, tvoří dotazy na tyto jevy: *Psaní čárky před spojkami a, i, ani; Oslovení a závěrečný pozdrav; Psaní čárky v souvětí; Psaní čárky ve větě jednoduché; Podmiňovací způsob (byste, abyste, kdybyste), jakoby a jako by; Vyjmenovaná slova; Psaní čárky před spojkami nebo, či; Psaní spřežek a spřahování; Zkratky titulů a hodností; Psaní velkých písmen – obecné poučení*. Nejvíce uživatelů tedy podle výběru ze seznamu jevů vyhledává výklady o interpunkci. Tazatelé se však mohou

Úvodní stránka *Internetové jazykové příručky*

Internetová jazyková příručka		ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ AKADEMIE VĚD ČR, v. v. i.
Hlavní stránka O příručce Nápověda Mobilní verze Návěštnost English version Související odkazy: Jazyková poradna ČSN 01 6910 Zajímavé dotazy	Slovníková část Hledání konkrétního slova nebo tvaru slova. Hledat Výkladová část Vyhledávání v obecných výkladech o jazykových jevech. Hledat Zobrazit všechny položky kapitoly Pravopis – hlásková a písmenná slova Pravopis – interpunkce Pravopis – velká písmena Morfematika Slovesotvorba Slovesotvorba – přechýlování Tvaroslovi – podstatná jména Skládání obecných jmen Skládání osobních jmen Skládání zkomplených jmen a názevů institucí Tvaroslovi – příklonné jména Tvaroslovi – zájmena Tvaroslovi – číslovky Tvaroslovi – slovesa Větná stavba Zkratky, značky, čísla a číslovky Dopisy a grafická úprava písemnosti Příručka Pravidla českého pravopisu a lingvistické pojmy	
V únoru 2014 vydla v nakladatelství Academia Akademická příručka českého jazyka od kolektivu autorů ÚJAV ČR. Ústav pro jazyk český AV ČR není autorem webových stránek www.pravopis.cz a www.mechybyty.cz, a proto neodpovídá za informace o českém pravopisu, tvaroslovi aj. uvedené na těchto stránkách.		
© 2008–2015 Jazyková poradna ÚJAV ČR, v. v. i., třídílná úsebnost Provozní: Centrum zpracování příručky jazyka P115		

jazyková poradna

**Komu není v češtině rady,
tomu můžeme pomoci**

**Akademie věd
České republiky**

věda 18

kolem
nás
pro všední
den

jazyková poradna

**Komu není v češtině rady,
tomu můžeme pomoci**

! Vyjmenovaná slova: být, nebo bit?

Při psaní sloves odvozených od výrazů *být* a *bít* se lze opřít o přítomné tvary: *dobije mobil* – *dobít mobil*, *dobude l do- byde město* – *dobýt město*, *nabije puš- ku* – *nabít pušku*, *nabude dojem* – *nabýt dojem*, ale *přijel nabitý* (= plný) *dojmy*.

! Shoda

Je-li podmět rodu mužského živ. (1. p. mn. č. má koncovku *-i*, *-é*, *-ové*), píše se v přičestí *-i*: *Sněhuláci roztáli*. Činitelé rozhodli. Je-li podmět rodu mužského neživ. (1. p. mn. č. má koncovku *-y*, *-e*) nebo ženského, píše se *-y*: *Činitelé rozhodly*. *Osobnosti odešly*. Je-li podmět rodu středního v mn. č., píše se *-a*: *Obě družstva vyhrála*.

! Novákovi, nebo Novákovy?

Měkké *i* se píše jen tehdy, jestliže je příjmení užito v 3. a 6. p. j. č.: *dej to Karlu Novákovi*, *o panu Novákovi* a v 1. p. č. mn. rodu muž. živ.: *Novákovi odešli*, *Novákovi sourozenci*, *sourozenci Novákovy*, ale *Novákovy děti*, *děti Novákovy*, *pro Novákovy*. Píšeme: *Jan a Petr Novákovi*, *Jana a Petr Novákovi*, ale *pro Jana a Petra Novákovy*, *Věra a Hana Novákovy*.

! Velká písmena

Mezi vlastní jména mj. patří výrazy jako *Jihlavsko*, *Posázaví*. U víceslovných názvů píšeme velké písmeno většinou jen u prvního výrazu: *Evropská unie*, *Spojené státy americké*. Velká písmena u všech výrazů píšeme v názvech obcí a jejich částí: *Hradec Králové*, *Slezské Předměstí*. Výrazy (statutární) *město*, *městys*, *obec*, *městská část (obvod)* se píší s malým písmenem: *vyhláška města Kladna*, *starosta obce Vysokov*. Názvy funkcí a pracovních pozic rovněž s malým písmenem: *prezident*, *generální ředitel*.

! Interpunkce

Před spojkou *a* píšeme čárku, pokud je užita v jiném významu než slučovacím: *Viděl to, a nepomohl*. *Pršelo, a proto jsme se vrátili*; pokud po ní začíná vedlejší věta: *Odběhl, a když přišel, bylo zamčeno*; pokud před ní končí vedlejší věta: *Děkujeme za dopis, který jste nám poslali, a těšíme se na setkání*. Před spojkou *než* píšeme čárku, uvozuje-li celou větu: *Ztráta je vyšší, než jsme čekali*. Čárku také píšeme před výrazy *případně*, *eventuálně*, *respektive*.

! N/nn

Dvě *-nn-* píšeme u příd. jm. utvořených od podst. jm. s kořenem zakončeným na *n*: *výkon* – *výkonný* (*výkonnější*), *vina* – *vinný* (*povinný*, *povinně*, ale *povinen*). S jedním *-n-* píšeme příd. jm. odvozená od názvů zvířat: *slon* – *sloní*, utvořená od přičestí: *konán* – *konaný*, výraz *dceřiný* a výraz *raný* ve významu časný (*raná tvorba*).

! Psaní předložek s, z

Předložku *z* píšeme v 2. pádě (*z domu*, *z okapu*), předložku *s* v 7. pádě (*s bratrem*, *s otcem*). Ve spojení *kdo s koho* a *být s to* jde o užití předložky *s* se 4. pádem. Psaní *s sebou* je náležité ve spojení *vzít (brát, přinést) s sebou*; prosté *sebou* ve spojení *mrskat (hýbat, škubat) sebou*.

S/z – přejatá slova

Ve slovech jako *fyzika, organizace* se za základní považují podoby se -z-, ve slovech jako *diskuse, režisér, renesance* se jak v psané, tak vyslovované podobě dává přednost podobě se -s-, totéž platí o psaní přípony -ismus (vyslovované izmus). U slov *kurs/z, impuls/z* a odvozenin jsou obě podoby rovnocenné.

Mě/mně v kořenech slov

Píšeme *mně*, jestliže příbuzná slova obsahují skupinu -mn-: *rozumný – rozumně, rozumnější (ale rozumím – rozuměl), ztemnit – ztemnělý (ale setmít se – setmělý), uzemnit – uzemněný, domnívat se – domněnka*, dále i ve tvarech *vzpomněl, připomněl, zapomněl (zapomnětlivý...)*. Ale pozor: správné je *tamější*.

Sprężky

Lze psát *do měkka* i *doměkka*, na *černo* i *načerno*. Rozlišujeme však: *na to (na to neznal odpověď) – nato (hned nato odešel), za to (za to nemůže) – zato (pracuje pomalu, zato rychle), pro to (pro to musíš něco udělat) – proto (neznal ho, proto mlčel)*. Vždy zvlášť píšeme: *na shledanou, v podstatě, v čele, beze zbytku*.

Adresy

Vážená paní
Marie Chybová
Ústav pro jazyk český AV ČR
Letenská 4/123
118 51 Praha 1

Všechny řádky adresy začínají od levé svislice. PSČ se píše na stejný řádek jako název dodací pošty nebo obce, mezi těmito údaji jsou dvě mezery.

Tituly

Před jménem se uvádějí akademické tituly *Bc., BcA., Ing., Ing. arch., Mgr.,*

MgA., MUDr., MVDr., MDDr., RNDr., JUDr., PhDr., PaedDr., PharmDr., ThDr., ThLic. a vědecko-pedagogické hodnosti *doc., prof.* Za jménem a po interpunkční čárce píšeme tituly *Ph.D., Th.D., DSc.*, v minulosti udělované tituly *CSc., DrSc., Dr.*, označení *DiS.* a obvykle i zahraniční tituly, např. *MBA*.

Oslovování

Při oslovování má pracovní funkce (*Vážený pane ministře, poslanče, starosto, předsedo, řediteli, jednateři, šéfredaktore, ...*) zpravidla přednost před akademickým titulem (*Vážený pane profesore, docente, doktore, inženýre, magistře*). Pokud adresát nemá takovou funkci nebo titul, oslovujeme ho příjmením v 5. pádě (*Vážený pane Pravdo*). Stejná pravidla platí i při oslovování žen.

Zájmena Vy a Váš v dopisech

V dopisech píšeme *Vy, Váš*, a to ať už se obracíme na jednu osobu, nebo na více osob. Velké počáteční písmeno můžeme použít i v případě tykání: *Ty, Tvůj*. Velkým písmenem vyjadřujeme zdvořilost a úctu k adresátovi. Malým písmenem se naznačuje soukromý, důvěrný charakter dopisu.

Zájmena já a ty

Bezrodá zájmena mají své zvláštní skloňování:

1. p.	já	ty
2. p.	mě, mne	tebe, tě
3. p.	mně, mi	tobě, ti
4. p.	mě, mne	tebe, tě
6. p. (o)	mně	tobě
7. p.	mnou	tebou

Pomůcka: Zájmeno *já* má ve 2. a 4. pádě 2 písmenka (*mě*), ve 3. a 6. pádě 3 písmenka (*mně*).

! Značky a čísla

Značky se od číselné hodnoty oddělují mezerou, např. *3 kg* = tři kilogramy, *14 %* = čtrnáct procent, *§ 9* = paragraf 9 (v případě více paragrafů se značka nezdvojuje), *12 °C* = dvanáct stupňů Celsia, *rychlost 50 km / h* = padesát kilometrů za hodinu. Mezeru neděláme pouze tehdy, pokud kombinací číslice a značky vyjadřujeme přídavné jméno: *10km* = *10kilometrový*, tj. desetikilometrový; *20%* = *20procentní*, tj. dvacetiprocentní.

! Data a časové údaje

Datum lze psát s mezerou po tečce za čísly označujícími den a měsíc: *1. 2. 2014*, *21. 6. 2014*, *31. 12. 2014* nebo dvojmištně bez mezer mezi dny, měsíci a roky: *01.02.2014*, *21.06.2014*, *31.12.2014* (v tom případě však před jednociferné kalendářní dny a měsíce doplňujeme nulu). V osobní a soukromé korespondenci se měsíc vypisuje slovem, např. *5. listopadu 2012*.

! Časové údaje

Hodiny a minuty můžeme oddělit tečkou nebo dvojtečkou: *12.30* i *12:30*.

! Zkratky

Za zkratkami se píše tečka, po níž v textu následuje mezera, např. *p.* = pan, *paní*, *sl.* = slečna, *s.*, *str.* = stránka, *č. j.* (i *čj.*) = číslo jednací, *tzň.* = to znamená, *atp.* = a tak podobně, *v. r.* = vlastní rukou (ale *v z.* = v zastoupení). Tečku nepíšeme po zkratkách vytvořených z prvního a posledního písmena: *pí* = paní, *fa* = firma, faktura. Tečka nenásleduje ani za slovem *viz*, protože to není zkratka, ale tvar rozkazu od slovesa vidět.

! Číslovky 2, 3 a 4

Číslovky *dva*, *tři* a *čtyři* mají tyto tvary:

1. p.	dva, oba	tři	čtyři
2. p.	dvou, obou	tří, třech	čtyř, čtyřech
3. p.	dvěma, oběma	třem	čtyřem
4. p.	dva, oba	tři	čtyři
6. p. (o)	dvou, obou	třech	čtyřech
7. p.	dvěma, oběma	třemi	čtyřmi

Tvary *třech* a *čtyřech* ve 2. pádě jsou hovorové.

! Byste, abyste, kdybyste

Podmiňovací způsob tvoříme pomocí tvarů slovesa *být*.

já bych šel	abych šel	kdybych šel
ty bys šel	abys šel	kdybys šel
on by šel	aby šel	kdyby šel
my bychom šli	abychom šli	kdybychom šli
vy byste šli	abyste šli	kdybyste šli
oni by šli	aby šli	kdyby šli

Pro druhou osobu j. č. platí, že následuje-li zvrtné *se*, *si*, připojuje se *-s* k němu: *učil by ses*, *koupil by sis*. Tvary *koupil by jsi si*, *učil by jsi se* a *bysme*, *by jste* jsou nespisovné.

k výkladům dostat i prostřednictvím odkazů přímo z jednotlivých hesel slovníkové části – v takovém případě jsou nejčastěji zobrazovány výklady na téma *Dělení slov; Psaní předpon s-, z- a Psaní spřežek a spráhování*. Stejně jako u dotazů do slovníkové části jsou i zde uživatelské preference z dlouhodobého pohledu stabilní.

Z analýzy přístupových logů do *Internetové jazykové příručky* plyne, že jejími nejčastějšími uživateli jsou média a státní a veřejné instituce. Nejvíce dotazů přichází ze strojů v doménách patřících mediálnímu domů Mafra, Mladá fronta a Vltava-Labe-Press, dále to jsou Masarykova univerzita, Univerzita Karlova a Akademie věd, Ministerstvo spravedlnosti, Česká televize, vydavatelství Economica a deník Právo. I za touto první desítkou výrazně převažují domény z mediální, státní a veřejné sféry.

Vysoká návštěvnost *Internetové jazykové příručky* vypovídá o tom, že přístup k informacím o češtině na internetu a v elektronických zdrojích uživatelé vítají, a dokonce tuto alternativu často upřednostňují před listováním v tištěných příručkách. Internet se stává moderním, účinným a veřejností vyhledávaným nástrojem jazykovědného působení. Výhodou elektronických zdrojů a internetu je nejen rychlost přístupu k informacím, ale i možnost tyto nástroje průběžně rozšiřovat a doplňovat dalšími daty. O vývojových tendencích a proměnách českého jazyka se tak mohou snadno a ihned informovat všichni uživatelé internetové sítě.

Ani po ukončení grantového projektu *Jazyková poradna na internetu* nepřestala být *Internetová jazyková příručka* upravována a rozšiřována. Jednotlivé výklady jsou doplňovány o nové jazykové informace a příklady, některé kapitoly byly zcela přepracovány a přibýly také kapitoly nové. S podporou projektu *Lindat-CLARIN* byly v únoru 2014 do slovníkové části přidány významy slov, tak jak je uvádí *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost* a *Slovník spisovného jazyka českého*, a do konce roku 2014 bylo přidáno dvacet tisíc nových hesel. Všichni uživatelé internetu tak mají v současné době přístup do relativně uceleného souboru jazykových údajů, který zahrnuje přehledný popis problematických jevů a více než 82 000 jednotek současné slovní zásoby češtiny.

Akademická příručka českého jazyka

Akademická příručka českého jazyka (APČJ) je prvním knižním vydáním přepracované a doplněné výkladové části *Internetové jazykové příručky*. Kniha od kolektivu autorů ÚJČ vyšla 20. února 2014 s mottem „Mnohem více než PRAVIDLA českého pravopisu“. Uvedené motto je příznačné hned ze dvou důvodů: pojednání o pravopisu tvoří pouze třetinu této více než pětisetstránkové knihy, a navíc APČJ doplňuje nejen *Pravidla českého pravopisu*, ale i současné mluvnice a učebnice českého jazyka, neboť se zaměřuje i na ty jevy, jejichž popis v uvedených publikacích chybí.

Cílem APČJ není podat souhrnný, celistvý popis pravopisu a jednotlivých jazykových rovin (tj. slohotvorné, morfologické, syntaktické). Příručka by měla vést především k upevnění a prohloubení dosavadních znalostí i k získání poznatků nových, zejména těch, které nebývají do výuky češtiny zařazovány, ale které jsou potřebné v praktickém životě. Proto se soustřeďuje na výklady jevů, na které se tazatelé opakovaně ptají, a jevů doposud v ostatních dostupných příručkách opomíjených nebo nedostatečně vyložených. Přitom se zaměřuje na zachycení normy pro komunikační situace, v nichž je žádoucí používání spisovného jazyka. Příručka

MARKÉTA PRAVDOVÁ
IVANA SVOBODOVÁ (eds.)

Akademická příručka českého jazyka

se schvalovací
doložkou
Ministerstva
školsství, mládeže
a tělovýchovy

ACADEMIA

Mnohem
více než
PRAVIDLA
českého
pravopisu

Křest Akademické příručky
českého jazyka v Literární kavárně
4. března 2014; zleva Pavel Janoušek
(Ediční rada AV ČR), Ivana Svobodová,
Markéta Pravdová a Karel Oliva (UJČ),
Jiří Padevět (Nakladatelství Academia)

sama tuto normu nestanovuje, ale předkládá její popis uživatelům češtiny jako doporučení, jímž je vhodné se při tvorbě mluvených či psaných textů řídit.

Akademická příručka českého jazyka má schvalovací doložku MŠMT a je určena nejen učitelům a studentům, ale také profesionálním uživatelům českého jazyka a široké veřejnosti – zkrátka všem uživatelům, které český jazyk zajímá. Ostatně i díky jejich dotazům mohly všechny publikace z jazykové poradny Ústavu pro jazyk český AV ČR vzniknout.

Radíme médiím a v médiích

Internetové stránky jazykové poradny ÚJČ jsou jedním z účinných způsobů, jak přispívat k výuce češtiny a jazykovému vzdělávání v digitálním věku. Jazyková poradna ovšem spolupracuje s celou řadou médií elektronických i tištěných. Pracovníci poradny připravují jazykové koutky pro posluchače Českého rozhlasu (od roku 1946 až do současnosti), píší pravidelné jazykové sloupky pro *Týdeník Rozhlas*, *Lidové noviny*, *Literární noviny*, spolupracují s řadou dalších tištěných médií, mnoha rozhlasovými a televizními stanicemi, a dokonce i s Českou tiskovou kanceláří.

Z úspěšných mediálních projektů lze jmenovat cyklus češtinářských debat v televizním pořadu *Dobré ráno*, jenž byl vysílán v letech 2002–2005. Jazykové sloupky z tohoto pořadu vyšly knižně v publikaci *Každý den s češtinou* (Lidové noviny, Praha 2009). Diváci České televize si zajisté také vzpomenu na zábavně-vzdělávací pořad *O češtině*, který byl vysílán v letech 2006–2012. Tento pořad se pravidelně jednou týdně odlehčenou formou věnoval otázkám z nejrůznějších oblastí českého jazyka. K takovým tématům patřila nejen ta, ve kterých uživatelé češtiny často chybují, ale i ta, která by mohla zajímat zvláště přemýšlivé uživatele jazyka. Téma pořadu určovali svými náměty především lingvisté z ÚJČ. Dalšími pravidelnými rubrikami pořadu byla profesní čeština, rozhovor se známou osobností české kulturní scény a odpovědná na konkrétní jazykové dotazy diváků, které byly adresovány do redakce České televize nebo přímo do jazykové poradny ÚJČ. Televizní cyklus *O češtině* byl dvakrát nominován na prestižní televizní cenu Elsa (2006, 2008) a v roce 2009 získal čestné uznání Kolegia generálního ředitele České televize 2006–2009. Prvních šedesát dílů pořadu vyšlo knižně, a to v popularizační trilogii *O češtině 1–3* (Edice ČT, Praha 2007, 2008, 2010).

S velmi příznivým čtenářským ohlasem se setkal 30dílný kurz *Čeština v práci*, který vytvořili pracovníci ÚJČ ve spolupráci s *Lidovými novinami* v roce 2007, a série interaktivních diktátů pro server iDnes.cz v roce 2008. Neméně úspěšný byl také seriál *Nová čeština*, který vznikl ve spolupráci jazykové poradny s *Mladou frontou Dnes*. V tomto seriálu byla v únoru–dubnu 2014 čtenářům *Mladé fronty Dnes* představena *Akademická příručka českého jazyka* a také spolupráce Ústavu pro jazyk český s Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT) na tvorbě testových úloh ke státní maturitě z českého jazyka a literatury. V září 2014 byla v navazující mimořádné příloze *Mladé fronty Dnes* Nová čeština představena nová ČSN 01 6910 *Úprava dokumentů zpracovaných textovými procesory*, kterou zpracoval Ústav pro jazyk český a vydal Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ). O *Akademické příručce českého jazyka* informovala také 12stránková speciální příloha *Nedělního Blesku*.

ČEŠTINA V PRÁCI

**Čeština
v práci**

DISKUSE

Kam směřuje český jazyk

Ludvík Vaculíková, Ivan Klíma, Ladislav Smoljak, Jiří Stránský a další osobnosti o tom, co jim vadí a co se jim líbí na rodném jazyce | **strany V a VI**

Vážení čtenáři, milí čtenáři a P. T. čtenáři

Petr Zavadil
židovské
židovské

Pocházíme a novinové. Nejen v Lidových novinách, ale učení také na českém a skoro učení i na trhu věstí.
Po kurech angličtiny, digitalizace a po podobném projektu Počítač v práci je tu úplně nový – a pro mnohé zřejmě neobvyklý – kurz **Čeština v práci**.
Proč kurz češtiny? Český písmo všichni umíme! To je pro cizince? – napadá: možná nikdo z Vás, NE, o to nám nešlo. O co nám tedy šlo?

1 Čeština se vyvíjí. Kurs může být (a v LN i je) kurz. Prezident je prezident. Adonice: komunismus může být i komunismus (nikoli v LN). A u nás, kdo chodil do školy před více než 20 lety, již možná nestáčí všechny ty změny a reformy v českém českého pravopisu sledovat. Kurz LN pomůže.

2 Tímto každý z nás potřebuje je někdy napast třetici či obchodní dopis. A chce, aby se vose stihlono, upomínání, žádosti či nabídkou upěl. Výrazně k tomu může napomoci pravopis, formální či stylistická správnost. A kurz LN.
Zní to ze své práce. Mnohokrát jsem dostal dopis typu: „Vážení pane Zavadil, obracím se na vás, aby jsem vás požádal o pozici redaktora v Lidových novinách. Chci být jsem připraven k kvalitě českých médií a tím se pokusím přispět k rozvoji demokracie v České Republice. Děkuji předem za odpověď.“ V takových případech rovnou, bez přemýšlení, píšu zamítavou odpověď.

3 Ale vážně. Nejde jen o právo a výsledek mezery v gramotnosti. Lidové noviny jsou velmi vážně čtené. Jedním z nich může být třeba dopis. Jan Novák, vedoucí katedry XY. Odpovědi si mu na český dopis, mám začít odpovídat? Vážení pane docent? Vážení pane doktore? Vážení pane Nováku? Nebo raději: „Milý pane...“? Vím dobře, že řada lidí se může při nesprávné volbě urazit. Kurz LN pomůže.

4 Navíc přibývá e-mailů a SMS. O nich bychom mohli něco napsat. Ale ani to – když jsem chodil do školy – nebylo nutné. Jaké by psal e-mail? I SMS už se běžně používají při formální komunikaci. Jaká pravidla platí pro ně? Najdete v kurzu LN.

To samostatně bylo jen pár příkladů, kdy Vám může pomoci nový kurz Čeština v práci. Doufám, že v něm (a zároveň zvlášť) se můžete těšit. Podrobnosti najdete v hlavním textu na této stránce. Ať už ale není věc. Chci být, abych tak reportoval sdělení o tom, kam směřuje český jazyk. A kam by směřoval měl.

**Modré úspěchy
s kurzem Lidových novin!**

Jak se kde mluví

UVNITŘ VÍCE PENĚZ | STRANY VII–XIII

Třicet lekcí, vzory dopisů a příručka

začíná unikátní kurz LN pro všechny, kdo chtějí psát správně češtinu.
Čeština v práci. Kurz připravují odborníci z Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR. Sledujte denně LN: naučíte se psát dopisy, e-maily, úřední a jiné písemnosti tak, abyste sklídili úspěch a neutřítili ostudu.

Co všechno kurz obsahuje?
Ode dneška do pondělí 10. prosince vyjde v Lidových novinách denně **jedna lekcce kurzu Čeština v práci**. Každá lekcce je rozdělena do dvou částí. První z nich se zabývá pravopisem a mluvnicí: naučíte se základní pravidla pro nepřehlédnutelný jazykový zvyk (1), dočtete se o jejich záležitostech (2) a v praktickém cvičení si budete moci procvičit své znalosti (3). Druhá část každé lekce se zabývá jazykovou praxí. Dočtete se v ní o pravidlech pro úpravu písemnosti, o tom, jak psát správně oslovení, pozdrav a jednotlivé typy obchodních a drobných dopisů, e-mailů a jiných textů (4). Najdete tu také užitečné tipy (5), zajímavé články o nevhodném a zlořádkách (6) a nakonec malý příklad, že čeština je velmi krásný jazyk (7).

Denně získáte navíc **ZDARMA** vzory písemností, které můžete přímo využít ve své korespondenci. Můžete se jimi inspirovat, nebo dokonce přímo použít zaručeně správné formulace z těchto vzorů. Dnes vychází příklady, jak se správně píše adresa. V dalších dnech pak ukázkové jednotlivých druhů dopisů.

Dnes dostáváte také **malou přílohu**, která uvádí celý kurz (strana I), jeho autory (strana II), ale také otěvřít diskusi o tom, kam směřuje český jazyk (strana V a VI). V každém vydání dnešních LN je navíc **děrek pro čtenáře** – nástin příručka a podrobnější mapování kurzu v ČR a v 20 národnostních jazykových skupinách.

Společně s dalšími informacemi a pomůckami navíc najdete na internetu. Na adrese www.lidovsky.cz/cestina najdete podrobnější texty, tabulky, cvičné úkoly a další materiály, které Vám pomohou psát lépe češtinu.

Kdo je autorem kurzu?
Jednotlivé lekce a texty do nástinů příručky připravovali od-

borníci z Jazykové poradny a dalších oddělení Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR (více na straně II).

Co ke kurzu potřebujete?
V podstatě nic. Stačí sledovat Lidové noviny každý den po dobu pěti týdnů.

Kam směřovat případné dotazy?
Obracejte se na telefonní linku **223 555 544**, kde Vám rádi poradí a pomohou.

Jak nepropast žádnou lekci?
Nejvhodnější je předplatit si Lidové noviny. Veškeré informace najdete na www.predplatne.lidovsky.cz a také na lince **223 555 544**.

Jaké má předplatné výhody?
Kromě běžných předplatitelských výhod (nižší cena, členství ve Světě předplatitelů LN) může každý nový předplatitel získat zvláštní věcnou lekci kurzu, které vyšly do data donování.
Víceletní noví i stávající předplatitelé od nás obdrží bonus – vzory písemností v elektronické podobě připravené k přímému použití, které si budou moci stáhnout na adrese www.predplatne.lidovsky.cz.

KURZ

Jak psát „a“ a „u“ (1) a adresy

1 Jak psát „a“ a „u“ (1) a adresy

2 Jak psát „a“ a „u“ (1) a adresy

3 Jak psát „a“ a „u“ (1) a adresy

4 Jak psát „a“ a „u“ (1) a adresy

5 Jak psát „a“ a „u“ (1) a adresy

6 Jak psát „a“ a „u“ (1) a adresy

7 Jak psát „a“ a „u“ (1) a adresy

nová čeština

DNES ČEŠTINA • AUTO • OBČANSKÝ ZÁKONÍK

PRÁVIDLA Novinky v češtině
Co a jak se správně píše a kde se
nejčastěji dělají chyby strany C1 až C3

SERIÁL Taháky k maturitě 1. díl
Jak odpovídat u ústních a jak
napsat písemku strana C4

PÁTEK 26. 2. 2014
WWW.DNES.CZ

C

Lidryně a chirurgka, **trhá**
vám to uši? V současné
češtině tyto výrazy můžete
běžně používat. Stejně tak je
možné napsat gymnázium
i gymnasium a ani jedno
není chyba.

Pracích, nebo pracích, co je správně?

Možná si myslíte, že umíte skvěle
češky. Ale kdybyste se nechali vy-
zkoušet v pravidel, nejspíše by se
ukázalo hned několik míst, kde
se netrefíte. Čeština a její pravidla
jsou plná chytáček, a navíc se v průběhu
časů vyklád některých jevů mění, takže to, co
jste se učili ve škole, už dost možná
neplatí. Příkladem Slovo gymná-
cium. Nebo snad gymnasium?

Kdy se smí používat dva tvary
Už poslední vydání pravidel z po-
čátku 90. let minulého století po-
čítalo s tím, že správně bude
pouze varianta „gymnázium“, avšak
prototypy po jejím vydání
přemýšleli akademici k tomu, že v
dodatečných případech i „gymnasi-
um“. Mnoho lidí si proto myslí,
že správné jsou obě varianty, ale
tak to úplně není. „Starší krkna
verze se a může být považována
za zastaralou a například ve škol-
ním textu psaném moderním ja-
zykem by mohla být označena
za chybu.“ vysvětluje Markéta
Pravdová z Ústavu pro jazyk češ-
tý, která je spoluautorkou nové
jazykové příručky. Ta nejde pro-
stě předkládat, ale vykládá je dle-
ká podrobněji a v některých vě-
cech doporučuje jednu verzi a

předtím tak přepovídné změny, které budou
v dalším vydání pravidel už tak za deset let.

Chyby v číslovkách a velkých písmenech

Podle dosud platných pravidel se smí psát
„Děvčata, kde jste byla?“ i „Děvčata, kde jste
byly?“ Příručka však doporučuje, aby se napro-
stě používala už jen první verze.
Některá pravidla jsou rovněž
utvořena, přesto v nich lidé
chybují – například v psaní
názevů ministerstev. Pamne
domníváme, že se v velkých pís-
menem není, písmi, jak když se uvede
celý název včetně České republi-
ky, jenže tak tomu už od napa-
du Československa není. Oficiál-
ní název ministerstev se v vel-
kých písmenech píše vždy.
Mnoho lidí chybí i v číslov-
kách a jejich sklobování, mno-
hé jsou přitom možné hned dvě
varianty. Můžete napsat před
dvěma sty padesátí lety stejně
jako před dvě stě padesátí lety.
Nikoli však před dvěmašedesá-
ti. Maturanti se však před-
připravují chytáček, a s tím přišla po-
přední příručka, háť nemůžeme. Le-
tožní písemky byly připraveny
ještě vyhradně podle dosud plat-
ných pravidel.

Radka Walleřová

**Proč příručka
vychází**

- doplňuje a upřesňuje
dostlet let stará
pravidla pravopisu
- rozlišuje výklad
právních jevů
• reaguje na aktuální
vývoj jazyka
- předtím změny, které
přinesou příti pravidla
českého pravopisu

zhlédnout
film | shlédnout
z rozhledny

za to
nemůžeme

pracuje pomalu,
zato dobře

být | bychom

nikoli byme, nebo by jsme

datum | data

nikoli datumy

před třemi sty
šedesáti pěti lety
i
před tři sta
pětašedesáti lety

práce | pracím

buďte se věnovat práci,
nikoli pracím

nová čeština

DNES MIMOŘÁDNÁ PŘÍLOHA

NEDĚLEJTE CHYBY V dopisech, e-mailech, datech nebo zkratkách

PÁTEK 5. ZÁŘÍ 2014
WWW.IDNES.CZ

OBSAH

Dopisy, psaní adres

Naučte se psát dopis na úřad,
žádat o zaměstnání nebo
správně formulovat e-mail

str. 2-5

Zkratky a tituly

Co znamenají a jak se píší
zkratky firem a titulů

str. 6-7

Čísla, číslice

Změny v pravidlech psaní
dat, časových údajů, čísel,
telefonních čísel či
bankovních účtů

str. 8-9

Znaky, značky, jednotky

Jak správně psát značky měn,
skóre, procenta, promile,
stupně či matematické znaky

str. 10

Pomlčky a dvojtečky

Kam patří spojovník, pomlčka,
závorka či uvozovky

str. 11

TEST znalostí

Vyzkoušejte se, jak zvládáte
češtinářské základy

str. 12

Přílohu připravila Magdalena
Morrá ve spolupráci s Ústavem
pro jazyk český Akademie
věd ČR a Úřadem pro
technickou normalizaci, metro-
logii a státní zkušebnictví.

Naučte se správně psát

Chcete zaujmout budoucího zaměstnavatele
motivačním dopisem? Nebo byste rádi uspěli
se svou žádostí? A víte, jak se v textu pozná,
jestli je sleva třicetiprocentní a kdy je
30 procent? I takové otázky řeší **nová úprava
češtiny**, která začíná platit. Čtěte průvodce
MF DNES, který vám pomůže lépe zvládnout
maturitní zkoušky i písemné jednání s úřady.

Odborný garant
přílohyPhDr. Markéta
Pravdová, Ph.D.,
Ústav pro jazyk český
Akademie věd ČRČeština
je obtížná!Text: Václav Suchan
Zuzana Pšenicová

Čeština patří k obtížným jazykům s komplikovaným pravopisem. Přesto si nikdo z nás nechce užít z ostudy kabát a poslat své lásce, šéfovi nebo obchodnímu partnerovi dopis či mail, kde se to hrubkami jen hemží.

U příležitosti Mezinárodního dne mateřského jazyka a prvního knižního vydání Akademické příručky českého jazyka Nedělní Blesk přichází s průvodcem nejzákladnějšími nástrahami češtiny. Rozdělili jsme je pro snad-

Nedělní Blesk
přichází s průvodcem
obtížnými místy
českého pravopisu.

nější orientaci čtenářů do 20 základních kategorií. Materiál vznikl ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český Akademie věd, zejména s PhDr. Markétou Pravdovou a pedagogy s dlouholetou praxí ve výuce češtiny, za všechny s paní Evou Martinovou z Hradce Králové.

Test Nedělního Blesku

Jak ovládáte český pravopis?

Nejdříve si vyzkoušíme, jak jsme na tom se znalostmi pravopisu. V jednoduchém textu je barevně zvýrazněno 20 míst, kde máte určit, zda je výraz napsán správně, nebo špatně. Tak do toho!

Zvládnete to na výbornou, milí čtenáři?

Výňatky z vánočního poselství
prezidenta Miloše Zemana

Dobrý den,¹ vážení spoluobčané,

když jsem se připravoval na dnešní **vystoupení**, přečetl jsem si bilanční projevy všech předchozích **prezidentů**. Až do roku 1948 **měl** tyto projevy charakter **Vánočních** poselství. První novoroční projev přednesl 1. ledna 1949 Klement Gottwald.

Na **nový** rok si obvykle dáváme předsevzetí, která **mnohdy** nesplníme. Já sám **jsem** si několikrát předsevzal, že přestanu kouřit – a bohužel se **mě** to zatím nepodařilo **splnit**. Skládáme účty sami sobě i svým blízkým. Prezident republiky má **povinnost** složit účty všem občanům. Dovolte **mí**, abych se o to pokusil.

Chtěl bych Ruskově vládě poděkovat. Poděkovat **zato**, že její ministr průmyslu **rozumně** **průmyslu**...

Ve volbách bylo rozdělení překonáno tím, že nastoupili noví poslanci, nová politická hnutí, kterým bych chtěl popřát úspěch při jejich činnosti. Opozice dostala oněch zbývajících **20%** a **ji** bych chtěl popřát, aby byla opozicí tvůrčí, kritickou a odpovědnou.

Vážení televizní diváci, **míly** spoluobčané. **Mí** si zpravida přeje do nového roku zdraví jako **nejcenější** životní hodnotu a sám jsem si v posledních týdnech hodnotu zdraví uvědomil.

Za každou správnou odpověď si započítáte jeden bod.

Známkování je jako ve škole

18 – 20 bodů.....	Výborně
14 – 17 bodů.....	Chvalitebně
9 – 12 bodů.....	Dobře
5 – 8 bodů.....	Dostatečně
0 – 4 body.....	Nedostatečně

Řešení: 1. správně, čárka za podtržením, 2. správně, předpona vy-, 3. správně, ale nevhodně je zastaralé 4. špatně, správně je měl (tento projev), 5. správně, dostatečně, 6. špatně, správně je nový rok (tj. 1. ledna), 7. špatně, předsevzetí, která, 8. špatně, jsem, 9. správně, splnit, 10. špatně, správně je mi nebo mne, 11. špatně, rozumně, 12. špatně, správně je zato, 13. špatně, správně je mne, 14. špatně, správně je mne, 15. špatně, správně je mne, 16. špatně, správně je mne, 17. špatně, 18. špatně, správně je mne, 19. špatně, správně je mne, 20. špatně, správně je mne.

Znáte
význam
slov?

Běhá jako čamrda

Čamrda je otáčívk knoflík s hřídelí. Funguje jako káča a používal se při sázkových hrách, rotoval a pohyboval se po sázkové desce.

Pacholek

Ve staročestíně „cholit“ znamenalo opatrovat. Předpona –pa smysly obrátila v drzouna.

Poznáte
z obrázku
přísluví?

Řešení najdete na straně 32

K popularizační činnosti ÚJČ samozřejmě přispívají pracovníci všech oddělení ústavu, a to nejen svými články v novinách a vystoupeními v nejrůznějších rozhlasových a televizních pořadech, ale i svou pedagogickou a osvětovou činností, přednáškami a besedami na rozmanitá jazyková témata. Z projektů zaměřených na výuku a vzdělávání lze jmenovat například *Školu českého jazyka a literatury pro pedagogy*, kterou každým rokem organizuje Akademie věd v rámci projektu Otevřená věda, odbornou garanci studentské soutěže v řečnickém umění *Mladý Demosthenes* nebo olympiády v českém jazyce pro studenty základních a středních škol. Soustavná péče o jazykovou kulturu vždy patřila a bude i nadále patřit k prvořadým úkolům Ústavu pro jazyk český. Úspěšná popularizace činností ÚJČ je mimo jiné vynikajícím dokladem skutečnosti, že se tato instituce stala v průběhu své více než stoleté historie národně reprezentativním a ústředním vědeckým pracovištěm zaměřeným na komplexní výzkum českého jazyka a šíření jeho výsledků.

Centrem **lexikografické práce** ústavu je výzkum a popis slovní zásoby současné spisovné češtiny. V souvislosti s tím je věnována pozornost teoretickým otázkám lexikologie a lexikografie, neologie a lexikální dynamiky. Prvořadým úkolem je v současnosti příprava nového všeobecného výkladového slovníku současné češtiny. Již dosaženými výsledky práce jsou jak všeobecné, tak specializované slovníky (např. *Slovník spisovného jazyka českého*, *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*, *Akademický slovník cizích slov*, *Nová slova v češtině 1 a 2*). Některé z nich jsou k dispozici i na internetových stránkách psjc.ujc.cas.cz a ssjc.ujc.cas.cz, a to včetně podkladové excerpce, na jejímž základě byly vytvořeny. Významná část neologického lexikálního archivu je přístupná z webu neologismy.cz.

V rámci **stylistického výzkumu** studují pracovníci ústavu, jak lidé mluví a píší v jednotlivých komunikačních (řečových) situacích, jednak tradičních, jednak nově vznikajících, tedy nejen např. při konverzaci či v dopisech, ale i v e-mailech a esemeskách, jaké jazykové prostředky používají v soukromí, na úřadech, ve škole či při dialogu v médiích. Jednou z materiálních základů je multimediální korpus [DIALOG \(ujc.dialogy.cz\)](http://ujc.dialogy.cz), který obsahuje audiovizuální nahrávky a přepisy diskusních pořadů českých televizí.

Ústav se také zabývá **historií našeho jazyka**, a to jak jeho historickou slovní zásobou, která je zpracovávána do *Elektronického slovníku staré češtiny*, tak obecně strukturou jazyka ve starších fázích jeho vývoje. Výstupem tohoto výzkumu jsou knižní i elektronické edice staročeských, humanistických a barokních literárních památek a rovněž korpus elektronických textů staré češtiny. Výsledky práce v této oblasti jsou publikovány na internetových stránkách s názvem *Vokabulář webový* (vokabular.ujc.cas.cz).

V rámci ústavu působí také **Kabinet studia jazyků**, jenž se zabývá teorií výuky i praktickou výukou cizích jazyků, tj. angličtiny, němčiny, francouzštiny, španělštiny, italštiny, ruštiny a češtiny pro cizince. Vedle tradiční prezenční výuky zaměřené na obecné i speciální jazykové znalosti a přípravu k mezinárodně uznávaným jazykovým zkouškám provádí také kombinovanou prezenční a online výuku nevyžadující pravidelnou docházku. Kurzy mají podporu internetové platformy, jež umožňuje efektivnější učení a přístup k doplňkovým materiálům. Součástí Kabinetu je první Centrum akademického psaní v České republice. Toto centrum poskytuje kromě kurzů psaní a prezentačních dovedností také poradenství při psaní jakéhokoli odborného textu a při přípravě přednášek a prezentací v cizích jazycích.

V Ústavu pro jazyk český se také sestavuje lingvistická **bibliografie**, v níž se zpracovává česká lingvistická a zahraniční bohemistická produkce, a vydává se formou bibliografických ročenek. Rozsáhlá bibliografická databáze s anotovanými záznamy a speciálním tříděním je přístupná na internetu na adrese bibliografie.ujc.cas.cz. **Knihovna** se specializuje na lingvistickou a bohemistickou literaturu a obsahuje asi 80 tisíc svazků a 164 titulů aktuálně odebíraných domácích i zahraničních časopisů.

Široké veřejnosti je svou poradenskou činností nejznámější **oddělení jazykové kultury Ústavu pro jazyk český**. Hlavní náplní práce tohoto oddělení je zkoumání otázek teorie a praxe jazykové kultury; uživateli češtiny nejvíce oceňovaným výsledkem je *Internetová jazyková příručka* (prirucka.ujc.cas.cz), která v roce 2014 vyšla i tiskem pod titulem *Akademická příručka českého jazyka*. Základní a aplikovaný výzkum se zde vzájemně doplňují: jazykové poradenství je bohatým zdrojem informací o fungování jazyka a o aktuálních vyjadřovacích potřebách příslušníků našeho jazykového společenství, tyto informace jsou východiskem pro teoretické studium v oblasti jazykové kultury, jehož výsledky jsou pak přenášeny zpět do poradenské praxe.

V EDICI VĚDA KOLEM NÁS PŘIPRAVUJEME:

David Staněk: **RNA – temná hmota v našich buňkách**

Radomír Vlček: **Josef Macůrek**

Karel Balík, Tomáš Suchý: **Biokompozitní náhrady kostní tkáně**

Markéta Pravdová: **Jak se mluví mezi živly**

DOSUD VYŠLO:

Robert Ibrahim, Petr Plecháč: **Báseň a počítač**

Ondřej Kučera: **Elektromagnetická pole živých buněk**

Václav Cílek: **Nové počasí**

Jiří Prosecký: **Bedřich Hrozný**

Edice Věda kolem nás | Pro všední den
Jazyková poradna | Markéta Pravdová

Vydalo Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.,
pro Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., Letenská 4/123, 118 51 Praha 1.
Grafická úprava dle osnovy Jakuba Krče a sazba Serifa.
Technická redaktorka Monika Chomiaková. Odpovědná redaktorka
Petra Královcová. Vydání 1., 2015. Ediční číslo 11789.
Tisk **SERIFA®**, s. r. o., Jinonická 80, 158 00 Praha 5

Další svazky získáte na:
www.vedakolemnas.cz | www.academiaknihy.cz | www.eknihy.academia.cz